

การศึกษาการรับรู้รายได้ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
กรณีศึกษา: กลุ่มธุรกิจพาณิชย์

A STUDY OF REVENUE RECOGNITION ON LISTED COMPANIES IN STOCK EXCHANGE OF
THAILAND: CASE STUDY OF COMMERCE GROUP

ผ่องจิต สุนทรพันธ์

บัญชีมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2) เพื่อศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (3) เพื่อศึกษาการรับรู้รายได้ของกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ (4) เพื่อศึกษารูปแบบการรับรู้รายได้ของธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (5) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้รายได้ของธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2,000 ล้านบาท จำนวน 5 บริษัท มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ และวารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ด้านการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และนโยบายการบัญชีที่สำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายได้ที่ธุรกิจใช้ พบว่า บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่ทำการศึกษาทั้งหมดมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และนโยบายการบัญชีที่สำคัญตามหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายได้แต่ละประเภท ได้แก่ รายได้จากการขาย รายได้จากการให้บริการ รายได้ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล โดยทำการเปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งบริษัทจะทำการเปิดเผยข้อมูลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของรายได้ตามลักษณะของธุรกิจ และสาระสำคัญของรายได้แต่ละประเภท

หลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ตามประเภทธุรกิจ ประกอบด้วย รายได้จากการขายสินค้า เช่น ร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ไฮเปอร์มาร์เก็ต การซื้อมาขายไป รวมทั้งการขายอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมและระบบอื่นๆ พร้อมติดตั้ง ศูนย์จำหน่ายสินค้าแบบชำระเงินสดและบริการตนเอง ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น รายได้จากการให้บริการ ประกอบด้วย รายได้จากการให้บริการประเภทต่างๆ เป็นต้น และรายได้จากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ของ

กิจการ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ในรูปของดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล เป็นต้น บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ประกอบด้วย บริษัทที่ประกอบกิจการและลักษณะการดำเนินงานที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ธุรกิจด้าน ไฮเปอร์มาร์เก็ต ธุรกิจการผลิตและนำเข้าสินค้าและบริการ ธุรกิจด้านการขายและให้บริการเช่าซื้อ ธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อมาขายไปอุปโภคบริโภค ไทคอมนาคม ธุรกิจเกี่ยวกับห้างสรรพสินค้า ธุรกิจด้านการจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างแบบครบวงจร เป็นต้น ซึ่งทำให้มีรายได้เกิดขึ้นหลายประเภท ทั้งรายได้ที่เกิดจากการขายสินค้า รายได้ที่เกิดจากการให้บริการ รายได้จากดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล ซึ่งครอบคลุมตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ ดังนั้น การรับรู้รายได้ในเวลาและจำนวนที่ถูกต้องเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ผลการดำเนินงานมีความถูกต้องตามที่ควรจะเป็น ซึ่งรายได้ของกิจกรรมแต่ละอย่างถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการวิเคราะห์ว่าจะรับรู้รายได้เมื่อใด อย่างไร โดยแม่บทการบัญชีกำหนดว่ารายได้ควรรับรู้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการจะเข้าสู่กิจการ และกิจการสามารถวัดมูลค่าของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งงบกำไรขาดทุนจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากทรัพยากรที่มีอยู่ โดยจะแสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินได้ทุกกลุ่ม

ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้รายได้ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาว่ากลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีการรับรู้รายได้ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ และหลักการบัญชีที่เกี่ยวข้องหรือไม่ รวมทั้งศึกษาการเปิดเผยข้อมูลการรับรู้รายได้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการรับรู้รายได้ของกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้
4. เพื่อศึกษารูปแบบการรับรู้รายได้ของธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้รายได้ของธุรกิจพาณิชยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้รายได้ในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับรายงานประจำปีและงบการเงินในปี พ.ศ. 2550 พ.ศ. 2551 และพ.ศ. 2552 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้และหลักการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ทำให้ทราบถึงการนำข้อมูลในงบการเงิน เพื่อช่วยนักลงทุนในการนำไปใช้ประกอบ การตัดสินใจลงทุนบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิด ทฤษฎี

การรับรู้รายได้ในงบกำไรขาดทุนต้องเป็นไปตามแม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้ ดังนั้นทนี่จะกล่าวถึงทฤษฎี แนวคิดการศึกษาการรับรู้รายได้ คือแม่บทการบัญชีเกี่ยวกับรายได้ และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ขันตยา ถมวัฒน์ศิลป์ (พ.ศ. 2546) กล่าวว่า คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของบริษัท ซึ่งประกอบด้วย ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้
2. นวลอนงค์ อนันต๊ะ (พ.ศ. 2548) ได้ศึกษาการรับรู้รายได้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ
3. พัดชา เอลาพุกานนท์ (พ.ศ. 2548) กล่าวว่า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่มีนัยสำคัญในกำไรขาดทุนเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. ลลิตา ฤทธิสีบเชื้อ (พ.ศ. 2546) ได้ศึกษาการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด ซึ่งเป็นบริษัท ยักษ์ใหญ่ในธุรกิจพลังงานของสหรัฐอเมริกา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 5 บริษัท ที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2,000 ล้านบาท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2552)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาจะใช้แบบเก็บข้อมูล ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล โดย ทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลการรับรู้รายได้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน และหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ตาม มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ แบบเก็บข้อมูลนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลโดยทั่วไปของแต่ละบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย:-

1. ศึกษาลักษณะการดำเนินงานโดยทั่วไปของบริษัท
2. ศึกษาการเปิดเผยการรับรู้รายได้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
3. ศึกษาหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทางการรับรู้รายได้ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลจากรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย สำหรับรายงานประจำปีและงบการเงินในปี พ.ศ. 2550, พ.ศ. 2551 และพ.ศ. 2552 ที่ผ่านการ ตรวจสอบและรับรองจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งรายงานประจำปีของบริษัท ประกอบด้วย งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณชน โดยข้อมูลที่ทำการรวบรวมเป็น ข้อมูลเชิงพรรณนา

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด มาใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะ พรรณนา เพื่ออธิบายหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย สำหรับรายงานประจำปีและงบการเงินในปี พ.ศ. 2550, พ.ศ. 2551 และพ.ศ. 2552 ว่าได้ปฏิบัติ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ และหลักการบัญชีอื่นที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้รายได้ในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจ พาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การเปิดเผยข้อมูลการรับรู้รายได้ในหมายเหตุประกอบ งบการเงิน และหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ ผลการศึกษา พบว่าบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการรับรู้รายได้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ ดังต่อไปนี้

การเปิดเผยการรับรู้รายได้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ด้านการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และนโยบายการบัญชีที่สำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายได้ ที่ธุรกิจใช้ พบว่า บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่ทำการศึกษาทั้งหมดมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และ นโยบายการบัญชีที่สำคัญตามหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายได้แต่ละประเภท ได้แก่ รายได้จากการขาย รายได้จาก การให้บริการ รายได้ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล โดยทำการเปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่ง บริษัทจะทำการเปิดเผยข้อมูลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของรายได้ตามลักษณะของธุรกิจ และสาระสำคัญของ รายได้แต่ละประเภท

หลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ตามประเภทธุรกิจ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

รายได้จากการขายสินค้า ประกอบด้วย รายได้จากการขายสินค้าต่างๆ เช่น ร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีก ขนาดใหญ่ ไฮเปอร์มาร์เก็ต การซื้อมาขายไป รวมทั้งการขายอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมและระบบอื่นๆ พร้อม ติดตั้ง ศูนย์จำหน่ายสินค้าแบบชำระเงินสดและบริการตนเอง ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น รายได้จากการให้บริการ ประกอบด้วย รายได้จากการให้บริการประเภทต่างๆ เป็นต้น และรายได้จากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ของกิจการ ซึ่ง ก่อให้เกิดรายได้ในรูปของดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล เป็นต้น บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ได้ถือปฏิบัติตาม มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 กล่าวคือ

- รายได้จากการขายสินค้าของร้านสะดวกซื้อภายใต้เครื่องหมายการค้า 7-Eleven และร้านค้าปลีก ขนาดใหญ่ รับรู้รายได้เมื่อกลุ่มบริษัทได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของ สินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว

- รายได้จากการขายสินค้าของไฮเปอร์มาร์เก็ต รับรู้รายได้เมื่อบริษัทและบริษัทย่อยได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว
- รายได้จากการซื้อมาขายไปรวมทั้งการขายอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมและระบบอื่นๆ พร้อม ติดตั้ง รับรู้รายได้เมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าที่มีนัยสำคัญไปให้กับผู้ซื้อแล้ว
- รายได้จากการขายสินค้าของศูนย์จำหน่ายสินค้าแบบชำระเงินสดและบริการตนเองภายใต้ชื่อ “แม็คโคร” รับรู้รายได้เมื่อผู้ซื้อรับโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้า
- รายได้จากการขายสินค้าของห้างสรรพสินค้าภายใต้ชื่อ “โรบินสัน” รับรู้รายได้เมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าที่มีนัยสำคัญไปให้กับผู้ซื้อแล้ว
- รายได้จากศูนย์บริการรับชำระเงินและบริการเสริมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รับรู้รายได้เมื่อมีการ ให้บริการแล้ว
- รายได้ดอกเบี้ย มีการรับรู้รายได้ดอกเบี้ย ตามเกณฑ์คงค้าง โดยทุกบริษัทมีการรับรู้รายได้ ดอกเบี้ยเหมือนกัน เว้นแต่บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) ที่มีการรับรู้รายได้จากดอกเบี้ย ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยพิจารณาจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของช่วงเวลาจนถึงวันครบอายุและพิจารณาจากจำนวนเงินต้นที่เป็นยอดคงเหลือในบัญชี
- รายได้ค่าสิทธิ โดยบริษัท ซี.พี. ออลล์ จำกัด (มหาชน) รับรู้รายได้ค่าสิทธิจากการให้สิทธิดำเนินการในการบริหารงานร้านสะดวกซื้อของบริษัทตามระยะเวลาของสัญญาจ้างดำเนินการบริหารธุรกิจตามระยะเวลาของสัญญาจ้างดำเนินการบริหารธุรกิจ
- รายได้เงินปันผล โดยทุกบริษัทมีการรับรู้รายได้เงินปันผล เมื่อบริษัทมีสิทธิได้รับเงินปันผลรายได้อื่น บริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์มีการรับรู้รายได้อื่น ซึ่งประกอบด้วยรายได้จากการให้บริการต่างๆ เช่น รายได้ค่าธรรมเนียมแรกเข้า รับรู้รายได้เมื่อได้ให้บริการแก่ผู้รับสิทธิเสร็จสิ้นแล้ว / รายได้ตามสัญญาก่อสร้าง รับรู้รายได้เมื่อความสำเร็จของกิจกรรมงานก่อสร้างตามสัญญา ณ วันที่ในงบดุล และรายได้ค่าเช่า ซึ่งมีการรับรู้รายได้ที่แตกต่างกัน เช่น ตามระยะเวลาของสัญญาให้เช่า / โดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า

อภิปรายผล

จากการศึกษาการรับรู้รายได้ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่ทำการศึกษา จำนวน 5 บริษัท มีการรับรู้รายได้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ เนื่องจากบริษัทมีการรับรู้รายได้เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการจะเข้าสู่กิจการ และกิจการสามารถวัดมูลค่าของประโยชน์เชิง

เศรษฐกิจของรายการดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งหากนักลงทุนที่สนใจลงทุนของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ นักลงทุนต้องมีการศึกษาข้อมูลและรายละเอียดของแต่ละบริษัท เพื่อประโยชน์ของนักลงทุนในการนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจลงทุนของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้รายได้ในรายงานประจำปีและงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ พบว่ามีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ในรายงานประจำปีและงบการเงิน จึงได้ศึกษาเฉพาะข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับการศึกษากครั้งต่อไปผู้ศึกษาอาจจะทำการศึกษาในเชิงลึกเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น
2. รายได้ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล ของบางบริษัทในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ไม่ได้มีการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วควรที่จะทำการเปิดเผยเพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ไม่ว่าจะมีความสำคัญมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม
3. นักลงทุนควรศึกษาข้อมูล รายละเอียดในงบการเงินของแต่ละบริษัทว่าเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปหรือไม่ เพื่อจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์กับการตัดสินใจลงทุนกับธุรกิจนั้น

บรรณานุกรม

- ชนิดยา วัฒนศิลป์. 2546. **การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน กลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นวลอนงค์ อนันต์ะ. 2548. **การศึกษาการรับรู้รายได้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัดชา เอลาพุกานนท์. 2548. **การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนตามมาตรฐานการบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลลิตา ฤทธิสืบเชื้อ. 2546. **การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาทางบัญชีในการล้มละลายของบริษัท เอนรอน จำกัด กับมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาและมาตรฐานการบัญชีไทย**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. 2548. “การศึกษาประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. สั่งให้แก้ไขงบการเงินหรือจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษของบริษัทจดทะเบียนในช่วงปี 2546-2548. “**จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**” 27,104 (เมษายน-มิถุนายน): 1-19.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2553. “**ข้อมูลบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์**.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.sec.or.th> (26 กุมภาพันธ์ 2553).
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2543. **มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้**. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ดีฟวิง จำกัด.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. **แม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2550)**. แหล่งที่มา [http:// www.nukbunchee.com](http://www.nukbunchee.com) (26 มกราคม 2553).